Нарманбет Орманбетұлы

- 1859 жылы қазіргі Қарағанды облысы Ақтоғай ауданында дүниеге келген.

elenaranko.ucoz.ru

Өмірбаяны

“Оян, қазақ!” деп ұран тастап, 1905 жылғы дума сайлауында “Талап етер күн туды, ке ұйқыдан тұрайық” (“Сахараға қарасақ”) деп сөз бастаған. Ол орыс отаршылдығын, ел басындағы қасіретті, азаттыққа қол жеткізуді жырлаған (“Аждаһаның аузында”, “Ұран” т.б.). Патшаның тақтан құлауын қуана қарсы алып, “Тілекті берген күн” [3] Алдымен діни мектепте, кейін Қарқаралыдағы екі сыныпты орыс-қазақ мектебінде оқыған. Араб парсы, орыс тілдерін жетік біліп, әдебиетімен таныс болған. 12 – 13 жасынан өлең шығара бастаған. Жастайынан ел басқару ісіне араласқан. 1917 – 18 ж. Қарқаралы қаласында уездік сот қызметінде болды. Нарманбет Орманбетұлы өлеңдерінің негізг тақырыбы – оқу-білім, адамгершілік, ел тәуелсіздігі. Ол өмір құбылыстарын саралай келе, шындықты көркем бейнелеуге, оны философиялық ой-тұжырымдармен түйіндеуге ұмтылған (“Қасірет деген бір тау бар”, “Балалық күй”, “Шал қайғысы”)[2]. Нарманбет Орманбетұлы отаршылдыққа қарсы “Оян, қазақ!” деп ұран тастап, 1905 жылғы дума сайлауында “Талап етер күн туды, кел ұйқыдан тұрайық” (“Сахараға қарасақ”) деп сөз бастаған. Ол орыс отаршылдығын, ел басындағы қасіретті, азаттыққа қол жеткізуді жырлаған (“Аждаһаның аузында”, “Ұран”, т.б.). Патшаның тақтан құлауын қуана қарсы алып, “Тілекті берген күн” [3] атты өлеңін шығарса, оның “АйшағаАлдымен діни мектепте, кейін Қарқаралыдағы екі сыныпты орыс-қазақ мектебінде оқыған. Араб, парсы, орыс тілдерін жетік біліп, әдебиетімен таныс болған 12 – 13 жасынан өлең шығара бастаған. Жастайынан ел басқару ісіне араласқан. 191 – 18 ж. Қарқаралы қаласында уездік сот қызметінде болды. Нарманбет Орманбетұлы өлеңдерінің негізгі тақырыбы – оқу-білім, адамгершілік, ел тәуелсіздігі. Ол өмір құбылыстарын саралай келе, шындықты көркем бейнелеуге, оны философиялық ой-тұжырымдармен түйіндеуге ұмтылған (“Қасірет деген бір тау бар”, “Балалық күй”, “Ша қайғысы”)[2]. Нарманбет Орманбетұлы отаршылдыққа қарсы “Оян, қазақ!” деп ұран тастап, 1905 жылғы дума сайлауында “Талап етер күн туды, кел ұйқыдан тұрайық”

Өлеңдері

Бұл бала-бүгін бала, ертең дана,
Оқымаса көңіліне бітпес сана.
Адам туған баласын надан қылып,
Ата-ана болмасын жүзіқара.
Сегіз жастан баланы оқыт дейді,
Ғылым ,өнер көңіліне тоқыт дейді.
Оқытпаса обалы ата-анаға,
Қарға қылып, қараны шоқыт дейді.
Оқыса бала деген сұңқар болар,
Жүзден жүйрік, мыңнан да тұлпар болар.
Қиыр ұшып, қиыннан тоят тілеп,
Көрінген жан құрметтер,іңкәр болар.

Ғылым туралы
Жігіттер,сүндетсондай, парыз қандай,
``Егер де төлемесең қарыз қандай?
Баланы оқытпағың - парыз-қарыз,
Жалқаулық жаман мінез сары із қандай?

http://aida.ucoz.ru

XIX – XX ғасырлар тоғысында Қарқаралы өлкесінде белгілі ақын – Нарманбет Орманбетұлы өмір сүрді